

Öppna jämförelser inom socialtjänsten 2016

Hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

2016-06-16

Nytt för öppna jämförelser 2016

– gemensam insamling

- Årets insamling har genomförts genom en samlad webbenkät för ekonomiskt bistånd, hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden, missbruks och beroendevården, social barn- och ungdomsvård, socialtjänstens krisberedskap, stöd till personer med funktionsnedsättning (LSS och socialpsykiatri), våld i nära relationer och äldre. Syftet har varit att göra insamlingen mer effektiv för kommunerna.
- En gemensam insamling, med samma frågor gör det möjligt att jämföra resultaten mellan olika områden för ett urval indikatorer. Årets resultat kan inte jämföras med tidigare år eftersom insamlingssätt, flera indikatorer och frågor har ändrats.

Öppna jämförelser 2016

- Öppna jämförelser är ett samlingsbegrepp för indikatorbaserade jämförelser av socialtjänst som redovisas på riks-, läns- och kommunnivå. Indikatorerna har tagits fram i bred förankring med kommuner, forskare och intresseorganisationer. Samverkan sker också med SKL och i samråd med Vårdföretagarna och Famna.
- Jämförelserna är ett redskap för ökad kvalitet och verksamhetsutveckling utifrån den enskildes behov. De kan användas som underlag för uppföljning, utvärdering och förbättringsarbete.
- I denna presentation redovisas ett urval nationella resultat inom hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden samt några resultat för indikatorer som är jämförbara mellan olika verksamhetsområden inom socialtjänsten.

Resultat för öppna jämförelser hemlöshet 2016

- Det är tredje gången sedan 2012 som Socialstyrelsen presenterar kvalitetsindikatorer för området hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.
- 91 procent av alla kommuner och stadsdelar har svarat på enkäten om hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.
- Öppna jämförelser innehåller 25 indikatorer, 3 sorteringsnycklar och 6 bakgrundsmått.
- Det finns stora skillnader mellan kommunerna när det gäller arbetet med att motverka hemlöshet. Arbetet är mest utvecklat i kommuner som har högt invånarantal, där det råder bostadsbrist och där det förekommer hemlöshet.
- Generellt har kommuner med färre än 10 000 invånare i mindre utsträckning beslutade planer, rutiner och överenskommelser om hemlöshet.

Överenskommelser om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar

- Det är 36 procent av kommunerna som har en överenskommelse om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar på *övergripande nivå*. Överenskommelsen avser samverkan om tillgång till bostäder för personer som inte kommer in på den ordinarie bostadsmarknaden.
- 31 procent av kommunerna har en överenskommelse om samverkan med bostadsföretag/hyresvärdar i *enskilda ärenden*. En sådan överenskommelsen kan till exempel beskriva tillvägagångssätt och ansvarsfördelning för att förebygga avhysning (vräkning).

Motverka hemlöshet och utestängning

- Det är 17 procent av kommunerna som har en aktuell övergripande plan för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Planen kan beskriva konkreta insatser utifrån övergripande mål. I planen bör framgå vilken roll och vilket ansvar olika aktörer i kommunen har.
- I 23 procent av landets kommuner finns en aktuell rutin för att förhindra att barnfamiljer vräks. I rutinen ingår att socialtjänsten muntligen kontaktar barnfamiljer vid kännedom om att hyresskuld föreligger. Socialtjänsten har ansvararet för att upprätthålla kontakten med barnfamiljen till dess att hyresskulden är reglerad. I handläggningen ska barnperspektivet särskilt beaktas.

Boendeinsatser vid hemlöshet

- Det är 20 procent av kommunerna som erbjuder *Bostad först*. Insatsen innebär att den som är hemlös uppmuntras att själv definiera sina behov och mål. Personen erbjuds en varaktig bostadslösning. Erbjudandet ges utan några krav på att personen först har genomgått behandling eller uppvisat nykterhet och drogfrihet.
- I 38 procent av kommunerna erbjuds boendeinsats i form av *Vårdkedja*. Insatsen bygger på en modell som syftar till att hjälpa hemlösa till ett stabilt boende. Först behandlas bakomliggande problematik och därefter erbjuds egen bostad.

Insatserna finns bl.a. rekommenderade i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för missbruk och beroende.

Uppsökande verksamhet

- Det är 31 procent av kommunerna som bedriver uppsökande verksamhet för personer som är akut hemlösa. Med akut hemlös avses att den enskilde inte har någonstans att bo och sova. Personen vistas till exempel på härbärgen, akutboende, offentliga platser eller liknande.
- Hälften av kommunerna bedriver uppsökande verksamhet för personer som riskerar att förlora sitt boende.

Indikatorer som kan jämföras mellan verksamhetsområden

Standardiserade bedömningsmetoder

- Att använda standardiserade bedömningsmetoder för att bedöma en situation, funktion och/eller behov är viktigt inom alla socialtjänstens områden.
- Det sker en positiv utveckling när det gäller användningen av sådana metoder i det sociala arbetet. Användningen av bedömningsmetoder för att identifiera missbruksproblem varierar dock mellan olika kommuner och verksamhetsområden. Mest används sådana metoder inom ekonomiskt bistånd, hemlöshet och våld i nära relationer. Se tabell på nästa bild.

Standardiserade bedömningsmetoder för att identifiera riskkonsumtion för alkohol- och narkotikarelaterade problem (AUDIT och DUDIT)

Verksamhetsområde	Andel Ja (%) riket
Ekonomiskt bistånd	33
Hemlöshet	30
Våld i nära relationer	29
Socialpsykiatri	19
Äldre	6
LSS	0

Rutin för personalens agerande vid indikation på utsatthet för våld

- Socialtjänsten har ansvar för att vid behov ge stöd och hjälp till den som utsatts för brott och dennes närstående. Inom alla socialtjänstens verksamhetsområden förekommer att enskilda blir utsatta för våld.
- En rutin som beskriver hur handläggare ska ställa frågor till den enskilde och hur handläggaren ska agera om det kommer fram att personen utsatts för våld, kan medverka till att fler individer får stöd och hjälp.
- Andelen kommuner som har en rutin för detta varierar mellan 37 och 49 procent inom olika områden. Områdena hemlöshet och äldre samt de som handlägger LSS-insatser till barn och unga är de som i minst utsträckning har en sådan rutin. Se tabell på nästa bild.

Rutin för personalens agerande vid indikation på utsatthet för våld

Verksamhetsområde	Andel Ja (%) riket
Våld i nära relationer	49
Missbruk	47
Barn och unga	47
Ekonomiskt bistånd	46
Socialpsykiatri	40
LSS-handläggning som rör vuxna	39
Hemlöshet	37
LSS-handläggning som rör barn och unga	37
Äldre	37

Information till den enskilde om SIP och skyddade personuppgifter

- Enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen ska en samordnad individuell plan upprättas tillsammans med den enskilde, om det finns behov av samordnade insatser från både socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- För samtliga verksamhetsområden gäller att resultatet är sämre när det gäller förekomst av rutiner för att också informera om möjligheten att få en kopia av sin journal.
- Samtliga områden inom socialtjänsten hanterar skyddade personuppgifter varför en rutin för hur skyddet för sådana uppgifter ska säkerställas, är central. Andelen kommuner som har angett att de har en rutin för hur de ska hantera skyddande av personuppgifter är låg inom samtliga områden. Den lägsta andelen finns inom äldreområdet. Se tabell på nästa bild.

Information till den enskilde om SIP och skyddade personuppgifter

Verksamhetsområde	Rutin för att informera om SIP Andel JA (%) riket	Rutin för att informera om rätt till kopia av journal Andel JA (%) riket	Aktuell rutin för hur skyddade personuppgifter ska hanteras Andel JA (%) riket
Barn och unga	67	28	28
Ekonomiskt bistånd	53	29	28
Hemlöshet	44	21	23
LSS barn	62	22	20
LSS vuxen	64	22	20
Socialpsykiatri	68	25	21
Missbruk	66	26	26
Våld i nära relationer	48	24	29
Äldre	54	22	17

På Socialstyrelsen webbplats publiceras:

- Excelfiler med resultat för olika verksamhetsområden
- Guide för att tolka resultaten
- Länkar till annat användbart material och annan användbar statistik

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se/oppnajakamforelser**

**Prenumerera på vårt nyhetsbrev:
www.socialstyrelsen.se/nyhetsbrev**